Elhunyt dr. Herke Sándor

December 15-én, 89 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt dr. Herke Sándor Kossuth-díjas nyugalmazott egyetemi tanár. A legutóbbi időkig is a Délalföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet szaktanácsadójaként dolgozott. Elévülhetetlen érdemei vannak a Dunavölgyében meghonosodott rizstermesztés, valamint a szikes talajok javításáért folytatott kutatásokban.

Tüzelőolaj-ügy

A tűzoltók készek segíteni

A Délmagyarország november 19-i számában *Az ÁFOR javítja Szeged tüzelőolaj-ellátását* címmel cikket közöltünk. Az ÁFOR vezető szakembereinek véleménye szerint megírtuk, „hogy a tűzoltósággal eddig nem sikerült megoldást találni, a tűzoltók egyelőre túl magas követelményeket állítanak a gázolaj-cseretelepekkel szemben". Cikkünkre dicséretes gyorsasággal válaszolt a Csongrád megyei Tűzrendészeti Parancsnokság vezetője, *Csete* György tűzoltó alezredes. Mint írja, a Szeged elsőfokú tűzrendészeti hatóságtól az ÁFOR-vállalat 1970. július 14-én kelt átiratában közigazgatási bejárást kért az eladóhelyek kiépítésének érdekében. A tűzrendészeti hatóság a tíz kiszolgálóállomás felállításához *különösebb szigorítás nélkül hozzájárult.* (Az ÁFOR azóta meg is nyitotta ezeket az állomásokat.) A cikkben említett kannás cseretelepekkel kapcsolatban azonban az ÁFOR illetékesei a szegedi elsőfokú tűzrendészeti hatóságot hivatalosan — a konkrét tervekkel — ez ideig nem keresték fel. Igaz, hogy felmerült az ÁFOR-megbízottak részéről ilyen cseretelep esetleges kialakítása, ezt azonban csupán *mint eshetőséget* említették minden kötelező jelleg nélkül. Természetesen így érdemi megbeszélésre, konzultálásra nem is kerülhetett sor.

Csete György válaszában tájékoztat a megoldásról is. „A megyei tűzrendészeti parancsnokság és területi szervei mindenkor készek egyegy, tűzrendészettel összefüggő kérdésben — hivatalos értesítés alapján — konzultálni, s *a biztonságos megoldást elősegíteni.* Azt javaslom, hogy az ÁFOR-vállalat illetékesei a felmerült problémákkal *keressék meg* az illetékes tűzrendészeti hatóságot, ahol a megbeszélés alapján elő fogják segíteni a megoldást."

Prolongálunk vagy propagálunk?

Úgy tűnik, az évfordulós ünnepek emelkedett hangulatával együtt jár az ünneprontás. Legutóbb *Bartók* jubileumi koncertek, előadások, ülések kerültek szép számmal a naptárba, s bonyolították le java részüket néhány napra sűrítve, kevesebbjét arányosan elosztva márciusig, az újabb évfordulóig. Az egymásra zsúfolt zenei események — köztük az alkalomhoz igazán méltó operával, *A kékszakállú herceg várának* felújításával — november végén lezajlottak, ám a közönség túlzott igénybevétele sejtetni engedte, valahol elméreteztük az arányokat. A Bartók-programokhoz ráadásul *Beethoven*-programok is társultak, s bár több intézmény együtt rendezte, különösebb jóstehetség nélkül számolni lehetett a publikum lankadó érdeklődésével.

Az előzmények után nem meglepetés, hogy a Kékszakállú kedd esti reprízét kongó ház várta a Szegedi Nemzeti Színházban. Mégis elgondolkodtató, miért marad passzív a közönség olyan előadóművész vonzásától, mint *Faragó* András. Az Operaház kitűnő basszistája nagy sikerrel szerepelt már a szabadtéri játékokon, de hát nem jár olyan sűrün Szegedre, hogy ilyen alkalmat ki lehessen hagyni. Éppen a Kékszakállúval, parádés szerepével, amiről lemezen, élő előadásban a világ más tájain is osztatlan elismeréssel beszélnek, méltatják művészetét. Szegedi vendégjátéka igazolta, a maroknyi hallgatóság — képességéhez mérten — lelkesen ünnepelte.

Hogy a Kékszakállú keddi prolongálásáról mégis a fenti szövegkörnyezetben szólunk, nyomós oka: a Beethoven- és Bartók-emlékműsorok folytatódnak. Azzal a tisztes szándékkal, hogy a két nagy zeneköltő művészetét propagáljuk. Mit ér a prolongált előadás, ha nincs közönsége, ha nem célját propagálja? Mi a teendő? Okosabban hangolni egymáshoz a műsorokat, szélesebben, arányosabban elosztani, teríteni a naptárban.

N. I.

A földnyilvántartás reformja

A földnyilvántartás a földdel kapcsolatos gazdasági, tervezési, jövedelemszabályozási és igazgatási tevékenységnek fontos eszköze és adatszerű bázisa. Gazdaságirányítási rendszerünk egyre több és gyorsabb adatszolgáltatást igényel, ami csak a gépi adatfeldolgozás bevezetésével oldható meg a kívánt színvonalon. A gépesítés szükségessé teszi, hogy a magyar földmérésben is az eddig használt négyszögöl, katasztrális hold (1600 négyszögöl) helyett a nemzetközileg használatos négyzetméter és hektár mértékegységet vezessék be. Az áttérés megkönnyíti a termelési adatok nemzetközi összehasonlítását is, hiszen nagyon kicsi az eltérő mértékegységet alkalmazó országok száma. Ezek közé tartozik többek között jelenleg az USA, Kanada, Nagy-Britannia.

A méterrendszerre való áttérés és az adatfeldolgozás gépesítése 1972 végéig fejeződik be, a négyéves időszak folyamán több mint 10 millió adatot kell átszámítani. (1 m^2 = 0,278 négyszögöl, 1 hektár = 10 000 m^2 = 1 katasztrális hold és 1180,36 négyszögöl. Tájékoztatásul: a háztáji gazdaságok nagyságát 3000 és 6000 m^2 között határozták meg.)

A munka folyamán — mint jelentettük — sor kerül tulajdonjogi rendezésre is ennek értelmében a jogerős földhivatali határozat alkalmas lesz a tulajdonjog telekkönyvi bejegyzésére is.

Beszámoló — helyszíni példákkal

Számot adott munkájáról a Dorozsmai Áfész

Kezdeményezésnek is vehetjük, és hozzá is tehetjük rögtön: jó kezdeményezés. Varró Ferenc, az ellenőrző bizottság elnöke azzal kezdte tegnap délelőtt Kiskundorozsmán a három község — Zsombó, Bordány és Dorozsma — fogyasztási szövetkezete küldöttei és választott vezetői előtt rövidre fogott beszédét, hogy lassan lejár a vezetők mandátuma, ideje számot adni, mit végeztek eddig. A számot adás módja külön figyelmet érdemel és az is természetesen, amiről számot adtak.

A 75 meghívott szövetkezeti tag sorba járta az áfésznek a mostani ötéves tervben épült, vagy korszerűsített valamennyi létesítményét. A beszámoló tehát a helyszínen történt, eredeti példákkal illusztrálva. Minden boltban vagy kisegítő üzemben fölolvasták a küldöttgyűlések korábbi kifogásait, határozatait, és hozzátették: tessék megtekinteni, ez lett a határozatból. Huszonnégy határozat sorsáról adtak ilyen alapos részletességgel számot, néhányra érdemes külön is kitérni.

Az ifjúsági pressző — itt kezdődött a bemutató — kihasználatlan raktárból készült. 160 ezerért vették meg az épületet, 120 ezret ráköltöttek, de a pressző évi forgalma közel jár a 2 millióhoz. A befektetés a tiszta haszonból megtérült tehát. A cukrászati termelőüzem 40 négyzetméteres kis „műhellyel" indult, egymást érték a KÖJÁL kifogásai. A most látott korszerű üzem — telve természetesen ünnepi beiglivel — a saját hálózaton kívül besegít Szeged ellátásába is. Évenként 2 és fél millió forint értékű terméket állít elő, de lenne lehetősége tovább fokozni a termelést. Dorozsma új lakótelepe, a Vadliba új áruházat kapott, élelmiszer- és húsboltival, a terményraktárból újra vágóhíddá vedlett régi vágóhíd havonta 120 hízott sertést dolgoz fel, biztosítva mindhárom község normális húsellátását. Megjegyezték a helyszíni tájékoztatóban, hogy a nyersanyagellátásról is az áfész gondoskodik.

Volt olyan hangulat a szövetkezet egyesülésekor, hogy ezzel csak Dorozsma jár jól. Ott a központ, oda vándorol a nyereség — gyanakodtak a zsombóiak és a bordányiak. Kellemesen csalódtak. A zsombói iparcikkbolt nevezetessége, hogy felújítása után megduplázódott a forgalom. Köszönhető ez természetesen a jó áruellátásnak is. Eddig a környékbeli falvakból vásárolt a lakosság, most inkább ide jönnek a szomszédok is. A Három jó barát nevet viselő vendéglő-étterem-pressző rangos épülete lett a községnek, megoldotta az előfizetéses étkezés gondját is, de tanulságos példaként is szolgál: érdemes újat építeni és rögtön korszerűt építeni, mert a befektetett tőke megtérül. A régi kocsma 50 ezer forintos havi forgalmával szemben ez a barátságos hely négyszer annyit hoz a szövetkezet konyhájára.

Ha egyszer kiderül, hogy érdemes fejleszteni, meg is ragadnak minden kínálkozó alkalmat. Tavasszal dőlt össze a Rózsa Sándor nevéből élő italbolt, de augusztus 20-ra már állott helyén az új, szebb is, jobb is a réginél. A bordányi üzletház ugyanezt példázza: összesen 66 nap kellett teljes felépítéséhez. Kongresszusi felajánláshoz csatlakozó gondos igyekezet segítette a gyors munkát.

Bordányban fejezték be az eredményekkel bőven dicsekedhető, szokatlan, de nagyon tanulságos és követésre föltétlenül méltó, valósággal illusztrált beszámolót. A résztvevők mindegyike gazdaként szemlélte az új létesítményeket, vizsgálta berendezéseit, és azzal a megnyugtató tudattal tért haza, hogy a tagok érdeke szerint gazdálkodnak a szövetkezet vagyonával.

H. D.

Importpótló növényvédő szer

Megkettőzik a termelést az Univerzál Ktsz-ben

A Szegedi Univerzál Ktsz kollektívája — mint korábban hírül adtuk — új üzemházat épít a Bajai út mentén. A beruházás megvalósítását idén több tényező — árvíz, építőipari kapacitáshiány — is gátolta. Az első ütem befejezése után a nehézvegyi termelés kapott új helyet — először a rovarirtó szerek, növényvédő szerek gyártóberendezéseit költöztették ki. Annál inkább, mert maga a beruházás is elsősorban ezt célozza, ennek a gyártásnak nagyarányú felfutását alapozza meg.

Hátra van még a második, 4 millió forintos beruházási szakasz,

ennek befejezése a jövő év derekára várható. Ekkor szabadulnak föl a Veresács utcai üzemhelyiségek, melyekre már nem is lesz szüksége a kiköltöző szövetkezetnek. Ezt követően a harmadik szakaszban iroda- és szociális helyiségeket, étermet, orvosi rendelőt is építenek a szövetkezetiek számára.

A nagy változások időszakát élik. Tavasszal még úgy volt, hogy a Phylaxia Vállalattal kooperálva kezd egy nagy vállalkozásba a szegedi ktsz, időközben azonban úgy döntöttek;

saját erőből növelik kétszeresére termelésüket.

Mert nem kevesebbről van szó: idén 22 millióra emelik a tavalyi (19 millió forintos) termelési értéket, s ezt jövőre 44 millió forint értékűre szeretnék emelni.

Mi ad lehetőséget ekkora fejlesztéshez? Egyrészt a preferált hitel, másrészt amivel a preferenciát kiérdemelték: egy új, hatásos növényvédő szer. A szövetkezeti műszakiak egyetemi kutatókkal együttműködve kísérletezték ki a gyártási eljárásokat, az Országos Találmányi Hivatal azóta

szabadalomnak nyilvánította ezt a terméket.

Jövőre 120 ezer litert készítenek majd az UNIFOSZ 50 EC elnevezésű növényvédő szerből. Felhasználása sokrétű, házon belüli rovarirtásra is alkalmas, elsősorban azonban a mezőgazdasági rovarkártevők irtására termelik. Igen lényeges szempont, hogy ezzel a gyártmánnyal importot takarít meg népgazdaságunk, mégpedig tőkés relációból (Anglia, NSZK) származót. Az Agrotröszt, amely forgalmazni fogja, a várt szegedi termelés mértékében máris csökkentette, s a jövőben arányosan tovább csökkentheti az importot.

A jövő évben egyébként **a ktsz szolgáltató részlege** is felhasználója lesz a növényvédő vegyszernek: igyekeznek szervezetté tenni a kertekben is a rovarirtást, hernyópusztítást. Ha visszagondolunk az idei év hernyóinvációjára, megállapíthatjuk, hogy erre igen nagy szükség van.

Találkoztunk Oscar Petersonnal

A mai dzsessz rendkívüli egyéniségével, a 45 esztendős kanadai születésű Oscar Petersonnal találkozhatott kedden este jóformán minden hazai zenekedvelő. Nem tévedés — minden zenekedvelő, hiszen a világhírű zongorista művészete egyaránt szólt a komoly vagy a könnyűzene szerelmeseinek. Az Erkel Színház pénztáránál már hetekkel ezelőtt kitették a „minden jegy elkelt"-táblát, az országból Pécsről, Győrből, Szegedről, Miskolcról, Debrecenből és természetesen Budapestről összesereglett közönség részvételi igénye azonban formabontásra késztette a szervezőket: más megoldás híján a színpadra építettek ideiglenes széksorokat... Nagy volt a várakozás? Petersontól valami különlegeset kértünk számon? — Igen. És mégis meglepetés ért bennünket, hiszen a várakozásunkat is fölülmúlta az a produkció, amely az Erkel Színház és a tévé közönsége előtt elhangzott. Nem különösen nagy bátorság megkockáztatni — hiszen számos világhírű lemezét ismerjük, a budapesti koncertet feljegyzi a dzsesztörténelem, különlegeset, egyedit nyújtott. Petersonban olyan zenészt ismertünk meg emberközelben, akit senki máshoz nem illik már hasonlítani.

Végezetül csak annyit: elismerés illeti az ORI-t, amely az első sikertelen kísérlet után mégis csak elhozta Budapestre Oscar Petersont és fiatal triójának tagjait.

I. M.

Képernyő

A román televízió négy és fél órán át látta vendégül kedden a magyar tévénézőket — és kellemes vendéglátónak bizonyult. Az 1969 óta tartó nemzeti estek sorozatában ez a nyolcadik ország, amellyel az ottani tévé vendégeként ismerkedtünk meg.

Láttuk Románia szép tájait. Az országnak ezt az értékét nemcsak egy útirajzfilm örökítette meg, hanem szinte kísérője volt — hacsak háttérként is — az esti meséig minden kisfilmnek. A tájban a múlt örökségeit is lencsevégre kapták az operatőrök, megismertetve a nézőket az egyes vidékek történelmi múltjával. Nem volt kivétel ez alól a Grácia és poézis című balettfilm sem, melyben a „kellemben és a költészetben" nem kis része volt a festői tájnak, kastélyoknak, kolostoroknak, Chopin, Lully és Stoia zenéjén, valamint a táncosok művészetén kívül. A könnyűzene kedvelőinek sem maradtak adósok szomszédaink: énekeltek, táncoltak Bukarest forgalmas utcáin, megint csak bemutatva a legszebb épületeiket — kedves idegenvezetői figyelmességgel. A jó vendéglátók a legkisebbekről sem feledkeztek meg: bűbájos rajzfilmmel búcsúztatták a magyar gyerekeket.

Fő műsoridőben pedig az egész est hangulatában jól beilleszkedő, lírai hangvételű — témájában és megvalósításában egyaránt — fiatalos filmet, a Laura szerelmét tekinthették meg a magyar tévénézők.

Ch. Á.